

Praktijk beproeft Nontox tegen Fusarium

In de leliesector groeit de belangstelling gestaag voor het inzetten van Nontox van Watter als mogelijkheid om PLAMV aan te pakken. In andere bolgewassen is die belangstelling niet onopgemerkt gebleven. Zuur in tulpen is de nieuwe uitdaging, zo maken Martin Hilberts en Alfred Koop duidelijk.

Martin Hilberts en Alfred Koop bekijken een behandelde partij tulpen

Tekst en fotografie: Arie Dwarswaard

De lijnen zijn kort in Drenthe. Bloembollentelers onderhouden intensief contact met elkaar. En dus ging het bericht over toepassing van Nontox van Watter door Jan Seubring al snel rond. Collega Martin Hilberts, die net als Seubring in de buurt van Beilen bloembollen teelt, was al snel overtuigd van de mogelijkheden van dit product. Half juli heeft hij leliebollen die al maanden geleden zijn behandeld met Nontox en die nu nog steeds geen spoor van *Penicillium* of *Fusarium* laten zien.

Nontox is een desinfectiemiddel dat ontstaat door een mengsel van water en keuzenzout onder stroom te zetten, waardoor het chemische proces van elektrolyse ontstaat. Dat levert in totaal zestien verschillende producten op, variërend van ozon en waterstofperoxide tot onderzurig hypochloride. Deze mix van producten zorgt voor desinfectie tegen bacteriën, virussen en schimmels, en wordt daarom

bijvoorbeeld al veel toegepast in de kuikenbroederij om de eieren die binnenkomen te desinfecteren. Ook in ziekenhuizen verlaagt toepassing van Nontox de kans op allerlei ziekten die rondwaren.

De uitbraak van PLAMV in de lelieteelt was voor Jan Seubring aanleiding om met Koop contact te zoeken. De eerste resultaten oogden goed. De besmetting met PLAMV nam sterk af, terwijl er in de buitenteelt en de broeierij geen gewasschade of opbrengstderiving was.

Goed nieuws voor de leliesector, beaamt Martin Hilberts. "PLAMV werd snel een probleem. Een partij kon zo maar in drie jaar tijd met zestig of meer procent besmet raken met dit virus, met voor de afzet desastreuze gevolgen. Dat heeft een enorme impact op de lelieteelt."

SCHOON WERKEN

Vanaf het begin dat Alfred Koop bij de lelieteelt betrokken raakte, hamerde hij op een ander aambeeld dan alleen maar het doden van PLAMV op de leliebol. "Waar het eigenlijk

om gaat is de kans op kruisbesmetting. Ofwel, hoe groot is de kans dat een besmette partij het virus kan overbrengen op een volgende partij in de verwerking. Centrale vraag is altijd weer: waar zitten je risico's? Je kunt ergens in de verwerking best Nontox toepassen, maar als er later weer een besmetting optreedt, dan is dat zinloos. Die bewustwording is wel aan het toenemen, zo merken wij."

ZUUR

Als Nontox in staat is om het PLAM-virus te doden, kan het dan ook andere ziekteverwekkers aanpakken? Die vraag kwam al snel, omdat een aantal lelietelers ook andere bolgewassen teelt. De meest gestelde vraag ging over *Fusarium* in tulp. Net als virus in lelie is dit jaarlijks een forse schadepost. Reden genoeg voor enkele tulpenbedrijven om Nontox in te zetten tegen *Fusarium*. Op verzoek van Watter ging Weijnand Saathof van HLB na in hoeverre *Fusarium*sporen door Nontox worden gedood. "Uit dat onderzoek bleek dat de sporen dood gaan. We hebben twee sterktes van Nontox getest, en in beide gevallen was er geen enkele uitgroei te zien op de petrischalen."

Een van de telers die dit jaar Nontox inzet tegen *Fusarium* is Martin Hilberts uit Beilen. "Samen met Mike Hilbolling van Watter heb ik gekeken welke mogelijkheden er zijn bij het machinaal pellen. Dat gaat namelijk ook met veel water, warmte en versmering gepaard." Het resultaat is dat na het machinaal pellen de bollen worden bevochtigd met Nontox. Hilbolling: "Wat we hier doen is puur om de sporen te doden die via kleine wonden de bol willen binnendringen."

LASTIG

Aan de toepassing van Nontox in de bloembollen blijft een lastig punt kleven: een desinfectiemiddel reageert met organische materiaal, wat de mate van effectiviteit bepaalt. Bloembollen kunnen vellen, wortels en stengels bevatten, allemaal restanten van organische materiaal. Hilberts is zich daar goed van bewust. "Daar ligt de uitdaging. Waar het om gaat is om de juiste concentratie Nontox op de juiste plaats te krijgen. Als we daar in slagen dan zijn we goed op weg."

Watter ziet op termijn nog meer mogelijkheden in de bollenteelt om mee aan de slag te gaan. Koop: "We denken na over bijvoorbeeld *Pythium* in krokus en hyacint en *Erwinia* in hyacint. Mogelijkheden genoeg, maar cruciaal blijft in alle gevallen hoe schoon of de onderneemer wil werken."